

Pienoismallin vasemmassa päässä näkyy Kanali-allas, jonne vesibussien oli määrä rantautua. Mallin oikeassa päässä erottuu Kanalin lisähaaran erottama saari.

Kanalin varren kehittämiseksi laajat suunnitelmat jo 1980-luvulla

➤ **Vuosikymmenien takainen visio poikkeaa melkoisesti nykytilanteesta.**

PAULA NIITTYNEN
Länsi-Suomi, Rauma

Länsi-Suomi pohti keväällä Kanalin ranta-alueiden kehittämismahdollisuuksia. Jutussa haettiin uusia ajatusmalleja. Itse asiasta Kanalin varsi on kirvoittanut vuosien saatossa useitakin suunnitelmia.

Jos 1980-luvun alussa tehty Kanalin ranta-alueiden kehittämissuunnitelma olisi toteutunut kokonaisuudessaan, pääsisimme nyt pelaamaan lentopalloa ja tennistä Kanalin rantaan tai ostamaan herkkuja kauppahallista. Kauppahallin kahvila-terassille voisimme saapua saaristolaisveneellä.

Erkki Salmi on vuonna 1982 tehdyssä Oulun yliopiston arkkitehtuuriosaston diplomityössään koonnut kaikki sen ajan suunnitelmat Kanalin varren kehittämisestä.

Sen ajan visio poikkeaa melkoisesti nykytilanteesta.

Nykyisissä ja kahdeksankymmenluvun suunnitelmissa yhteistä on ajatus merellisestä tuulahduksesta kaupungin keskusta.

Tuleva arkkitehti oli aikoinaan huolestunut siitä, että viime sotien jälkeen Kanalin ympäristössä tehdyt monet ratkaisut eivät ottaneet huomioon sen arvoa kaupungin keskeisenä julkisena tilana.

Salmen kokoamassa suunnitelmassa tavoitteena oli luoda Kanalin varsialueille vaihtelevia näkymiä tarjoava, toiminnallisesti rikas vyöhyke aina Raumanjoelta satamaan asti.

Eriyistä huomiota hänen mielestään tuli kiinnittää julkisivujen yhteensovittamiseen. Kanalin varren kortteleiden eheys loisi perustan kaupunkikuvallisesti merkittävän julkisen tilan eheydelle.

Parpansalin puistoon ei tullut kuitenkaan tennis- ja lentopallokenttiä eikä Kanalin läntisen pään lisähaaraa kaivettu. 80-luvun suunnitelmassa useat julkiset rakennukset sijaitsivat toisissa paikoissa kuin

nyt ja näyttäivät julkisivultaan erilaisilta.

Entinen Sokos syynissä 25 vuotta sitten

Tuleva arkkitehti kiinnitti huomiota myös entisen Sokoksen eli nykyisen Tarvontorin julkisivuun.

Hänen mukaansa rakennuksen julkisivu paksuine lippoineen ja sen yläpuolisine peltirakennelmineen ei ollut alueen kaunistus.

Sokoksen Kanalin puoleinen julkisivu oli pitkä ja yksitoikkoinen.

Hän arvosteli useita muitakin rakennuksia. Hän ei pitänyt hotellin Cumuluksen pohjoissivua Kanalin rantaan sopivana.

Vesibussilla keskustaan

Suunnitelmissa oli Kanalin laajennus Vähämaansillan länsipuolella.

Tähän altaaseen oli tarkoitus tulla vesibusseja ja saaristolaisveneitä.

Tämän niin sanotun kalatorin länsipuolelta olisi mennyt

kevyen liikenteen silta. Silta olisi ollut niin korkea, että vesibussit olisivat päässeet sen alitse.

Koristeellinen limunaatikioski

Nykyisen teatterin kohdalla oli 1880-luvulla makasiineja ja Kanalin vartijan rakennus.

Saaristolaiset myivät tuotteitaan suoraan veneistä. Paikkaa kutsuttiin Omenatoriksi. Sen läheisyydessä sijaitsi myös koristeellinen limunaatikioski.

Erkki Salmen diplomityössä tämä limunaatikioski on rakennettu vanhan kioskin piirustusten mukaan vanhalle paikalle.

Kanaliin lisähaara

Diplomityössä merimuseo olisi sijoitettu Kanalin länsipäässä sijaitsevan sivuhaaran muodostaman saaren keskelle. Museon edustalle suunniteltiin museokuunaria.

Merimuseon itäpuolelle, lisähaaran toiselle puolelle, suunniteltiin lisäksi eläinpuistoa ja lintulampea.